

Sygn. akt IV KK 111/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Steckiewicz

SSN Andrzej Stępka

w sprawie M. G.

skazanego z art. 284 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 27 kwietnia 2017 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego na
korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 3 lutego 2015 r., sygn. akt IX Ka (...)

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w J.

z dnia 29 stycznia 2014 r., sygn. akt II K (...)

orzekł:

**uchyla wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 3 lutego 2015r. i
utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego w J. w
zaskarżonej części tj. dotyczącej rozstrzygnięcia o obowiązku
naprawienia szkody zawartego w pkt IV tego ostatniego wyroku;
kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w J. z dnia 29 stycznia 2014 r., sygn. akt II K (...), M. G. został uznany za winnego tego, że w okresie bliżej nieustalonym, nie wcześniej niż w dniu 18 kwietnia 2011 r. i nie później niż w dniu 22 czerwca 2011 r., w J., pełniąc funkcję prezesa zarządu firmy E. Sp. z o.o. Sp.k. z siedzibą w J., przywłaszczył powierzone mu, na podstawie umowy dystrybucyjnej nr (...) z dnia 15 lutego 2010 r., przez A. S.A. z siedzibą w W., wyroby alkoholowe w postaci win o łącznej wartości 96 154,38 złotych, czym działał na szkodę ww. pokrzywdzonego, tj. przestępstwa z art. 284 § 2 k.k., za które wymierzono mu karę roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając jej wykonanie na okres 4 lat tytułem próby, a także karę 60 stawek grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 złotych. Ponadto, na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono względem skazanego obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłacenie na rzecz pokrzywdzonej formy A. S.A. z siedzibą w W. kwoty 96 154,38 zł.

Od tego orzeczenia apelację wniósł obrońca skazanego, który podnosząc zarzuty rażącej obrazy prawa procesowego – art. 4, 5, 7 i 424 k.p.k., mogącej mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, wniósł o zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji i uniewinnienie M. G. od przypisanego mu przestępstwa.

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 3 lutego 2015 r., sygn. akt IX Ka (...) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Orzeczenie Sądu odwoławczego zostało zaskarżone kasacją przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego. Podniesiono w niej zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegającego na zaniechaniu rozpoznania apelacji, wniesionej przez obrońcę skazanego poza granicami środka odwoławczego, konsekwencją czego było utrzymanie w mocy rażąco niesprawiedliwego rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji, tj. orzeczenia, na podstawie art. 46 § 1 k.k., obowiązku naprawienia szkody względem pokrzywdzonej firmy A. S.A. poprzez zapłacenie na jej rzecz kwoty 96 154,38 zł, które zapadło z rażącym i mającym wpływ na treść tego

rozstrzygnięcia naruszeniem obrazu art. 366 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 415 § 5 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r.; obecnie: art. 415 § 1 k.p.k.), albowiem Sąd Rejonowy w J., wskutek zaniechania wyjaśnienia okoliczności istotnych dla wydania orzeczenia w tym przedmiocie, na które wskazywał ujawniony w toku rozprawy materiał dowodowy, orzekł o obowiązku naprawienia szkody, mimo że o wynikającym z popełnienia przestępstwa roszczeniu pokrzywdzonego orzekł wcześniej Sąd Rejonowy w W. IX Wydział Gospodarczy prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 16 sierpnia 2011 r., sygn. akt IX (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Ministra Sprawiedliwości–Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna.

Zgodnie z art. 415 § 1 zd. 2 k.p.k. nawiązki na rzecz pokrzywdzonego, obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę nie orzeka się, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że wykładnia funkcjonalna art. 415 § 5 zd. 2 k.p.k. (obecnie art. 415 § 1 zd. 2 k.p.k.) wskazuje, że *ratio legis* tego przepisu sprowadza się do zapobieżenia funkcjonowaniu w obrocie prawnym tytułów egzekucyjnych wynikających z dochodzenia tego samego roszczenia w postępowaniu karnym i innym postępowaniu przewidzianym przez ustawę. W tym kontekście nie jest zatem celowe nakładanie obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k. wobec możliwości wyegzekwowania zasądzonego roszczenia z majątku oskarżonego w oparciu o podstawę z art. 299 § 1 k.s.h. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2016 r., V KK 323/15, Lex nr 1970396; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2016 r., sygn. akt III KK 405/16, Lex nr 2155184; por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r., III KK 429/13, Lex nr 1446451).

Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, Sąd Rejonowy w W. IX Wydział Gospodarczy prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla z dnia 16 sierpnia 2011 r., sygn. akt IX (...), nakazał, aby pozwane E. Sp. z o.o. Sp.k. oraz E. „S” Sp. z o.o., których prezesem był M. G.,

zapłacili solidarnie na rzecz powoda – spółki A. S.A. w W. m.in. kwotę 97 522,50 zł w terminie 14 dni od otrzymania nakazu albo wnieśli w tym terminie zarzuty. Nakazowi temu, postanowieniem z dnia 17 października 2011 r. nadano klauzulę wykonalności.

Sąd Okręgowy w K., utrzymując wyrok Sądu Rejonowego w J. w zakresie orzeczenia obowiązku kompensacyjnego, powielił błąd Sądu pierwszej instancji i naruszył tzw. klauzulę antykumulacyjną, przewidzianą obecnie w art. 415 § 1 zd. II k.p.k. (wcześniej w art. 415 § 5 k.p.k.) Biorąc pod uwagę charakter odpowiedzialności cywilnoprawnej skazanego z racji pełnienia funkcji prezesa zarządu spółek E. Sp. z o.o. Sp.k. oraz E. „S” Sp. z o.o., występuje tożsamość podmiotowa roszczenia dochodzonego w trybie art. 46 § 1 k.k. w niniejszej sprawie oraz roszczenia, o którym orzekł Sąd Rejonowy w W. IX Wydział Gospodarczy. Zgodnie bowiem z art. 299 § 1 k.s.h., jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Na etapie postępowania egzekucyjnego istnieje zatem powiązanie roszczenia względem spółki z odpowiedzialnością członków zarządu za zobowiązania spółki, albowiem wierzyciel może wyegzekwować to roszczenie z majątku członków zarządu spółki.

W konsekwencji należało przyjąć, że Sąd odwoławczy, nie dostrzegając z urzędu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 415 § 5 k.p.k. (obecnie art. 415 § 1 k.p.k.), prowadzącego do rażącej niesprawiedliwości orzeczenia, przejawiającego się w występowaniu w obrocie prawnym dwóch tytułów egzekucyjnych względem tego samego roszczenia, dopuścił się obrazy art. 433 § 1 k.p.k. w zw. art. 440 k.p.k. i art. 415 § 5 k.p.k. (obecnie art. 415 § 1 k.p.k.).

Z tych względów orzeczono jak w wyroku, o wydatkach postępowania orzekając na podstawie art. 638 k.p.k.

r.g.